

d ů v o d e c h :

Zmatečnost dle §§ 477 čís. 2 a 3 a §u 503 čís. 1 c. ř. s. spatřuje dovolatel v tom, že rozsudek vynesen byl soudcem drem L-em, který byl v čas vynesení rozsudku přidělen jinému soudu (okresnímu soudu v T.). Především poukázati jest k tomu, že, jak patrně z věstníku min. spravedlnosti pro rok 1923, okresní soudce Dr. L., spor tento projednával, nebyl přeložen k okresnímu soudu v T. Od přeložení dlužno však rozecznávati pouhé dočasné přidělení soudce k jinému soudu dle §u 46 odstavec druhý zák. o org. s. Soudce, jinému soudu pouze přidělený, nepřestává býti samosoudcem soudu, pro nějž jest jmenován, a neztrácí jurisdikce, dle §u 5 j. n. pro tento soud mu propůjčené. Vynese-li tedy takovýto soudce v době svého přidělení k jinému soudu rozsudek ve sporu, který u svého soudu osobně projednal, nelze mluvit o tom, že rozsudek vynesen byl soudcem k tomu neoprávněným. Není tu tedy vytýkané zmatečnosti.

Čís. 3646.

Působnost rozhodčího soudu zemské úřadovny všeobecného pensijního ústavu soukromých zaměstnanců (zákon ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907) nevztahuje se na toho, kdo byl před sestátněním soukromé železnice zaměstnán v pomocném podniku železnice, jenž sestátněn nebyl, třebaže byl pojištěn u pensijního ústavu dráhy, jenž byl státem převzat v celku.

Předpis §u 3 zák. ze dne 3. března 1921 čís. 99 sb. z. a n. vztahuje se na takové zaměstnance soukromých železničních podniků, kteří po sestátnění buď byli ještě činní ve službách státních nebo byli by bývali činní, kdyby zatím nebyli odešli do neaktivního poměru, nevztahuje se však na případy, kdy zaměstnanec před sestátněním nebyl zaměstnán přímo u sestátněného železničního podniku a zůstal i po jeho sestátnění ve službách soukromých, třebaže byl na h o d i l e členem pensijního ústavu sestátněné dráhy, kterýžto ústav byl státem převzat. Vdově přísluší však proti státu nárok na zvýšení požitků dle nařízení ze dne 4. května 1920, čís. 342 sb. z. a n. a zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. března 1924, Rv I 1597/23.)

Manžel žalobkyně byl pokladníkem hnědouhelných dolů akciové společnosti c. k. priv. Duchcovsko-Podmokelské dráhy. Duchcovsko-Podmokelská dráha byla jednak vlastníci dráhy, jednak právě uvedených dolů. Pro zaměstnance dráhy i dolů byl zřízen jediný pensijní fond, u něhož byl manžel žalobkyně pojištěn. Dle zákona ze dne 11. dubna 1886 byla Duchcovsko-Podmokelská dráha převzata státem, nikoli však podnik důlní, který zůstal samostatným podnikem ve vlastnictví akciové společnosti. Stát převzal tehdy i celý pensijní fond, u něhož byli pojištěni jak zaměstnanci sestátněné dráhy, tak i zaměstnanci důlního podniku s tím, že nenamítá ničeho proti tomu, by i oni zaměstnanci důlního

podniku zůstali i nadále v dosavadním poměru k pensijnímu fondu, nyní převzatému státem, pod tou podmínkou, že změna služebních poměrů těchto zaměstnanců, která by na jejich nároky mohla mít vliv, státi se může jen se svolením státní správy. Manžel žalobkyně zemřel v roce 1918 a od té doby likvidatura odpočivných požitků čsl. státních drah vyplácela žalobkyni statutární pensi ve výši 159 Kč 87 h měsíčně, a kromě toho na základě zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. z r. 1920 a zákona ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n. na drahotním přídavku měsíčně 127 Kč 89 h, běžném měsíčním přídavku 75 Kč, mimořádné měsíční výpomoci 114 Kč, nouzové měsíční výpomoci 114 Kč, celkem 430 Kč 89 h a sice až do 30. června 1921, zastavivši dnem 1. července 1921 vyplácení těchto přídávků. Žalobu na erár, domáhající se vyplácení oněch přídávků počínajíc 1. červencem 1921 procesní soud prvního státního soudu zamítl. Důvody: Dle nesporného tvrzení stran jest zjištěno, že žalobkyni přídavky, jí žádané, vypláceny byly na základě zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 3 sb. z. a n. z r. 1920 a zákona ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n. až do 30. června 1921, kdy další výplata těchto přídávků byla zastavena. Z úmluvy ze dne 25. července 1892, již se žalobkyně dovolává, vychází na jevo, že stát převzal k vybývání toliko statutární požitky z pensijních fondů, pokud se týče nenamítal ničeho proti dosavadní účasti zaměstnanců dlužního podniku. Zda žalobkyni přísluší další, jí požadované požitky, dlužno posouditi dle zákonných nařízení, v této příčině státem vydaných. Ježto až do 30. června 1921 žalobkyni požitky tyto vypláceny byly a ve sporu nejedná se o tyto již vyplacené požitky, jsou pro posouzení nároku žalobkyně na brání těchto požitků počínajíc dnem 1. července 1921 rozhodnými v první řadě ustanovení zákona ze dne 3. března 1921 čís. 99 sb. z. a n. a první odstavec §u 2 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. pro rok 1920, předchozím zákonem v platnosti zachovaný. Dle §u 3 tohoto zákona platí ustanovení §u 1 a 2, obdobně i pro poživatele odpočivných a zaopatřovacích platů z pensijních a provisních ústavů drah státních a sestátněných. Dle čl. I. cit. zákona zrušeno bylo ustanovení §u 1 zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 3 sb. z. a n. z roku 1920, týkající se 80%ního drahotního přídavku, a §em 1 rozšířena byla platnost zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920, pokud se týče státních zaměstnanců na zaměstnání vůbec a pozůstalé (po nich), pokud jím dle dosavadních předpisů náležely zaopatřovací požitky nebo zemřel-li zaměstnanec ve výslužbě po 31. červenci 1919. Užije-li se tohoto ustanovení obdobně ve smyslu §u 3 tak jako při státních zřízeních i při poživatelích zaopatřovacích platů z pensijních fondů drah sestátněných, dlužno míti za to, že osoby tyto mají na požitky, v §u 1 vyloučené, nárok jen tehdy, byly-li zaměstnanci, pokud se týče, jsou-li pozůstalými po zaměstnanci státních drah neb sestátněné dráhy, a že pouhá účast na pensijním fondu nezakládá sama o sobě nároku na zvýšené požitky ve smyslu zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920, který rovněž mluví pouze o zaměstnancích státních a sestátněných drah a o pozůstalých po nich. Nařízením vlády ze dne 15. července 1921, čís. 234 sb. z. a n. bylo k zákonu ze dne 3. března 1921 vydáno prováděcí nařízení. Dle tohoto na-

řízení, jehož zásad dle Šu 10 téhož nařízení užití sluší i v oboru železničním, zvýšení odpočivných a zaopatřovacích požitků vztahuje se prozatím na řádné pense, které jako takové posuzovány býti mají dle obdoby nařízení býv. ministerstva financí ze dne 19. července 1910, čís. 139 a 140 ř. zák. Z těchto nařízení vychází rovněž na jevo, že zvýšení pensijních požitků mohou býti účastny jen osoby, jichž pensijní nároky zakládají se na službách konaných státu. Ustanovením Šu 2 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. na rok 1920 bylo v platnosti zachováno nařízení ze dne 11. září 1918, čís. 334 ř. zák. a ze dne 19. listopadu 1917, čís. 450 ř. zák., která se týkají pouze státních zaměstnanců, vdov a sirotků po nich. Po zrušení Šu 3 zákona ze dne 17. prosince 1919 zůstávají pravidla, k nařízením těmto vydaná, dle nichž požitky tyto zůstávají obmezeny jen na státní zaměstnance, jejich vdovy a sirotky, v platnosti, neboť v Šu 2 zákona ze dne 3. března 1921 změněna byla toliko sazba Šu 4 nař. min. fin. ze dne 11. září 1918. Právě-li se v Šu 3 zákona ze dne 3. března 1921, že § 2 cit. zákona dlužno užití obdobně i pro poživatele zaopatřovacích platů z pensijních fondů státních drah, nutno v souvislosti s Šem 1 zákona dojíti opětně k názoru, že základem pro zvýšení požitků jest kromě příslušnosti k pensijnímu fondu i služba konaná státní neb sestátněné dráze. Na pravidlech nařízení ze dne 11. září 1918 nebylo ničeho změněno zákonem ze dne 25. listopadu 1920, čís. 625 sb. z. a n., ani zákonem ze dne 12. srpna 1921, čís. 288 sb. z. a n. ani konečně zákonem ze dne 21. prosince 1921, čís. 495 sb. z. a n., jímž bylo určité stanoveno, že civilním a vojenských státním zaměstnancům a dělníkům čítajíc v to i zaměstnance a dělníky podniků a fondů státem spravovaných v činné službě, ve výslužbě a jejich pozůstalým, jimž podle platných předpisů příslušely až do konce r. 1921 mimořádné měsíční (dříve čtvrtletní) výpomoci měsíční, nouzové výpomoci, budou se tyto vypláceti na dobu od 1. ledna 1922 do 31. prosince 1922. Zákonem ze dne 20. prosince 1922, čís. 394 sb. z. a n. bylo v Šu 14 stanoveno, že pozůstalým po zaměstnancích ve státních podnicích budou se vypláceti až na další mimořádné měsíční (dříve čtvrtletní) a nouzové výpomoci; klade se zde opět důraz toliko na poměr zaměstnanosti vůči státu a dle Šu 17 cit. zákona mají se upravit požitky pensionovaných (provisionovaných) zaměstnanců v podnicích státních a jich pozůstalých dle zásad, na nichž je tento zákon vybudován. Dle Šu 21 cit. zák. veškerá posavadní ustanovení, odporující tomuto zákonu, pozbývají platnosti. Žalobkyně jakožto vdova po bývalém zaměstnanci důlního podniku, soukromého to vlastnictví Duchcovsko-Podmokelské dráhy, nemůže proto na základě platných zákonných ustanovení domáhati se na státu výplaty oněch požitků, které vdovám po zaměstnancích státních neb sestátněných drah přísluší a které jí až do 30. června 1921 na základě zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 z roku 1920 a 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n. vypláceny byly. Zda a jaké požitky jí snad náleží dle ustanovení zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. a násl., není předmětem sporu, ježto žalobkyně z těchto důvodů výplaty určitých jí náležejících přídavků se nedomáhala. O d v o l a c í s o u d uznal dle žaloby. D ů v o d y: Nesporo jest a žalovaný erár to také uznává, že převzal na sebe povinnost vypláceti

normální pensijní požitky manželů strany žalující, pokud se týče jeho příslušníků, smlouvou s jeho zaměstnavatelem a žalovaný stát se také nezdráhá tyto normální požitky žalobkyni platiti. Spor jde jen o to, zda žalobkyni přísluší také přídavky dle zákonů ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. pro rok 1920, pokud se týče ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n., původně jí přiznávané, ale dnem 1. července 1921 zastavené. A tu rozhodným může býti v první řadě jedině ustanovení oněch zákonů, pokud se týče, jak správně první soud uvádí, ustanovení zákona ze dne 3. března 1921, č. 99 sb. z. a n. Leč se závěry, které ze zákona toho činí první soud, nelze souhlasiti. Nadpis zákona a jeho §§ 1 a 2 výslovně ovšem mluví o státních zaměstnancích, ale § 3 zákona, právě jako též § zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. z roku 1920 praví doslovně, že ustanovení ta »platí obdobně i pro poživatele odpočivných a zaopatřovacích platů, jež plynou z pensijních a provizních ústavů drah státních a sestátněných.« Předpis ten vylučuje přímo výklad, že přídavky jsou omezeny jen na zaměstnance státní nebo jejich pozůstalé, ale nepřipouští ani výkladu, že platí §§ 1 a 2 toliko pro zaměstnance státních nebo sestátněných drah, poněvadž jasně a výslovně rozšiřuje platnost na poživatele platů z ústavů drah státních a sestátněných. Právě-li § 3, že předpisů §§ 1 a 2 užití jest »obdobně«, nemůže se obdoba ta vztahovati na služební postavení v oněch §§ech předpokládané a uváděné, poněvadž § 3 právě rozšiřuje platnost na osoby jiného postavení služebního. Ani prováděcí nařízení nijak tu nepomáhá, neboť jeho poukaz na obdobu nařízení býv. ministerstva financí ze dne 19. července 1910, čís. 139 a čís. 140 ř. zák. vztahuje se jen na pojem výrazu »řádné pense«, čímž patrně míněna jest hlavně ustanovení zákona čís. 140 o tom, které pense platí za »normální«, ale nemůže naprosto ničeho změnit na doslovu §u 3. Z textu oněch nařízení, vztahujících se ovšem jen na státní zaměstnance, poněvadž tehdejší zákon o zvýšení pensí čís. 132 ř. zák. pro jiné osoby neplatil, nelze vyvoditi nějaké omezení předpisu, jenž platnost zvýšení pensí rozšiřoval obdobně na jiné osoby, než zaměstnance státní. Právě slova »dle analogie« v §u 1 cit. prováděcího nařízení ze dne 15. července 1921, čís. 234 sb. z. a n. ukazují k tomu, že mají se nařízení použiti obdobně, tedy i na nestátní zaměstnance, pokud jim po zákonu přídavky jsou přiznány, a že za řádné pense dle toho pokládati jest pouze pense, vyměřené příslušným úřadem i po započtení různých zvláštních výhod platových nebo let normálně nezapočítatelných. Mají-li tedy předpisy platiti i pro percipienty z pensijních ústavů drah, lze za »řádnou pensi« pokládati »pensi, vyměřenou dle normálních zásad nebo stanovenou příslušným úřadem.« Pochybovati nelze, že žalobkyni vyměřena byla pense příslušným úřadem dle normálních zásad a uznává i žalovaný stát sám svou povinnost, tuto »normální pensi« platiti. Pak jest však dle §u 3 cit. zák. a citovaných nařízení povinen platiti i stanovené přídavky k této normální (řádné) pensi. Právě tak bez významu jest poukaz na nařízení ze dne 11. září 1918, čís. 334 ř. zák. a ze dne 19. listopadu 1917, čís. 450 ř. zák., poněvadž ustanovení ta, týkající se státních zaměstnanců, byla rozšířena na osoby jiné. Zákony čís. 288 a 49 sb. z. a n. z r. 1921 nevztahují se vůbec k požitkům odpočivným, platíce jen pro zaměstnance

v činné službě, a tu ovšem není myslitelné, že stát výhody těchto předpisů chtěl vztahovati na osoby jiné, než které jsou v jeho službách. Totéž platí i o zákoně čís. 394 sb. z. a n. z roku 1922, jenž upravuje platy aktivních zaměstnanců a pensijní požitky nových pensistů a toliko v Šu 14 ustanovuje, že dosavadní pensijní požitky zůstávají nadále nezměněny. Ovšem mluví se tu jen o civilních a vojenských státních zaměstnancích, jakož i zaměstnancích a dělnících ve státních podnicích a fondech, leč tento výpočet nelze pokládati za taxativní a odtíti z něj dovozovati omezení předpisu Šu 3 zák. ze dne 3. března 1921, č. 99 sb. z. a n. (shodného s tímž Šem zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. z roku 1920). Výklad, jaký dává Šu 3 cit. zákona žalovaná strana, jest v rozporu s jeho doslovem a nemůže tu tedy nijak rozhodovati účel, jaký zákonodárce ustanovením tím sledoval, neboť účel ten může býti pomůckou vykládací jediné a teprve tehdy, když doslov zákona budí pochybnosti o významu toho kterého slova nebo obratu. Takové pochybnosti tu býti nemůže, neboť výrok jest jasný a jiná ustanovení téhož zákona ani v zákonech, současně platících, nejsou s ním v rozporu. Kdyby měli býti někteří »požívatelé« vyloučeni, musel by to zákon říci výslovně. Dle toho ustanovení dotyčných zákonů platí i pro požívatelé odpočivných a zaopatřovacích platů, jež plynou z pensijních a provisičních ústavů drah státních a sestátněných. Pochybovati nelze, že pensijní ústav, jehož účasten byl zemřelý manžel žalobkyně, byl pensijním ústavem dráhy sestátněné, a že také pensijní ústav ten převzat byl státem a to i se závazky oproti účastníkům, kteří osobně do služeb státu převzati nebyli. Převzal-li stát povinnost, vybaviti určitého pojištěnce pensí, není nijak nehorázností, žádati na něm, by takové osobě měřil stejným loktem jako jiným stejně pojištěným, naopak bylo by to anomalií a křivdou na takovém pojištěnci, kdyby mu tento nárok nebyl přiznán, poněvadž, nejsou již členem ani všeobecného ani náhradního pojišťovacího ústavu pensijního, nemohl by uplatňovati ani nároky na zvýšení přiznané takovým pojištěncům zákonem ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. Pensijní plat žalobkyně plyne tedy z pensijního ústavu dráhy sestátněné a platí pro ni předpisy §§ 1 a 2 zákona ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n., jimiž odůvodněny jsou požadované přídavky.

N e j v y š š í s o u d uznal, že žalovaný erár jest povinen žalobkyni vypláceti mimo posud poskytovanou měsíční pensí 159 Kč 87 h počínajíc 1. červencem 1921 ještě dalších 159 Kč 87 h měsíčně.

D ů v o d y:

Nárok žalobkyně na zvýšení vdovské pense opírá se o služební smlouvu jejího v roce 1918 zemřelého manžela, který byl pokladníkem hnědouhelných dolů společnosti Duchcovsko-Podmokelské dráhy, a o stanovy pensijního ústavu pro úředníky a sluhy této společnosti jako součást této smlouvy. Pensijní ústav byl po sestátnění železničního podniku společnosti převzat železniční státní správou i s pojištěnci, zaměstnanými na hnědouhelných dolech, které zůstaly vlastnictvím a ve správě společnosti, bez újmy práv a závazků jednotlivých pojištěnců, pročež

donucovací zákonné předpisy, jimiž po převratu byly upraveny zaopatřovací požitky pojištěncům vyplácené, musí býti posuzovány se stanoviska jejich čistě soukromoprávního služebního poměru a nikoliv se stanoviska nahodilé okolnosti, že místo soukromého pensijního ústavu se stal erár nositelem pensijního pojištění. Jen kdyby manžel žalobkyně nebyl býval při zavedení nuceného pojištění soukromých zaměstnanců zákonem ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. ex 1907 již členem pensijního ústavu Duchcovsko-Podmokelské dráhy, byl by musil býti pojištěn dle tohoto zákona. Podle §u 2 čís. 6 cit. zákona v doslovu cís. nařízení ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. jsou sprostěni z povinnosti pojišťovací výslovně mimo jiné i zaměstnanci železnic a jich pomocných ústavů, ovšem jen pod podmínkou, že jim přísluší normální pensijní nároky, spojené se služebním místem jimi zastávaným. To platí i o manželzi žalobkyně. Hnědouhelné doly, u nichž byl zaměstnán, byly před sestátněním železnice jejím pomocným ústavem a manžel žalobkyně stal se členem pensijního ústavu v době, kdy i železnice i doly byly společným majetkem společnosti. Pojištění manžela žalobkyně nebylo pojištěním ve smyslu zákona čís. 1/1907, a to ani pojištěním přímým ani pojištěním náhradním, pročez jest bezdůvodná námitka finanční prokuratury, přednesená teprve v dovolacím spise z důvodu §§ 503 čís. 1 a 477 čís. 3 správně 5 c. ř. s., že pro spor jest příslušným výlučně rozhodčí soud zemské úřadovny II. v Brně všeobecného pensijního ústavu. I podle nových ustanovení zákona ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n., jimiž působnost tohoto rozhodčího soudu byla značně rozšířena, jest příslušným pouze pro žaloby proti všeobecnému pensijnímu ústavu samému nebo některému ústavu náhradnímu. Nařízením ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n. stal se příslušným sice také pro žaloby proti nositelům pensijního pojištění železničních zaměstnanců, v §§ 4, 7 a 8 tohoto nařízení uvedeným, totiž společenstevnímu pensijnímu ústavu, pensijnímu fondu státních drah a pensijním ústavům jednotlivých soukromých drah, jichž stanovy budou ministerstvem železnic v dohodě s ministerstvem sociální péče schváleny, ale starý pensijní fond Duchcovsko-Podmokelské dráhy a železniční správa, která závazky tohoto fondu převzala, nemohou býti k nim počítány.

- Naproti tomu nelze upřít částečné oprávněnosti dovolacímu důvodu nesprávného právního posouzení dle §u 503 čís. 4 c. ř. s., pokud se týká přisouzeného zvýšení pensijních požitků žalobkyně. Odpočivné a zaopatřovací požitky nebyly v posledních letech zvýšeny jenom u státních zaměstnanců, nýbrž podle nařízení ze dne 4. května 1920, čís. 342 sb. z. a n., zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. a prodlužovacích zákonů čís. 486/21 a 399/22 také u zaměstnanců soukromých, pojištěných dle zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. ex 1907, konečně dle §u 7 právě citovaného nařízení čís. 342/20 a §u 8 zákona čís. 299/21 také u těch soukromých zaměstnanců, kteří byli nebo jsou vyňati z pojistné povinnosti dle zákona o pensijním pojištění. Bylo již uvedeno, že právě tento případ jest případem manžela žalobkyně. Nositelé pensijního pojištění (zaopatření) jsou podle §u 8 zákona čís. 299/21 povinni, od 1. ledna 1921 až do nové úpravy poskytovat zaměstnancům, kteří byli z pojistné povinnosti vyňati, a jejich pozůsta-

lým přídavky ve výši 100% jejich důchodů, při čemž nesmí vdovský důchod přesahovati 5.400 Kč ročně. Žalobkyně pobírá statutární pensi 159 Kč 87 h měsíčně, neboli 1918 Kč 44 h ročně, má tedy dle oněch předpisů nárok na zvýšení svého důchodu o dalších 159 Kč 87 h měsíčně. Odvolací soud nepřiznal žalobkyni toto zvýšení důchodu, vycházející z mylného názoru, že jí nepřísluší, poněvadž její manžel nebyl členem ani všeobecného ani náhradního pojišťovacího pensijního ústavu, dospěl však k závěru, že jí přísluší zvýšení takové jako vdovám po zaměstnancích státu a státních podniků. Tento závěr opírá o okolnost, že žalobkyně pobírá pensi od eráru, a o § 3 zákona ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n., který stejně jako § 3 dřívějšího zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 3 sb. z. a n. ex 1920 praví, že ustanovení §§ 1 a 2 o zvýšení odpočivných požitků státních zaměstnanců platí obdobně i pro poživatele odpočivných a zaopatřovacích platů, které plynou z pensijních a provisijských ústavů drah státních a sestátněných. Nutno však souhlasiti s finanční prokuratou a prvním soudem, že se tento předpis vztahuje jenom na takové zaměstnance soukromých železničních podniků, kteří po sestátnění buď byli ještě činní ve službách státních neb byli by bývali činní, kdyby nebyli zatím odešli do neaktivního poměru, takže stát se stal dodatečně jejich zaměstnavatelem nebo poměr skutečné zaměstnanosti ve službách státních jest substituován jich služební činností pro sestátněný železniční podnik, že však nemůže býti rozšiřován na případy, kdy zaměstnanec před sestátněním nebyl zaměstnán přímo u sestátněného železničního podniku, zůstal i po jeho sestátnění ve službách soukromých a členství v pensijním ústavě sestátněné dráhy podržel jen z důvodů nahodilých, čistě soukromoprávních a nesouvisejících ani s provozováním železnic ani s plněním jiných úkolů státních. Že jen ten jest smysl dovolávaného předpisu, dokazují četné další zákony a nařízení, jimiž se odpočivné a zaopatřovací požitky opětovně upravují a změňují, a jež, jak již první rozsudek podrobně uvádí, vztahují se vesměs jenom na zaměstnance státu a podniků státních. Úprava jejich odpočivných a zaopatřovacích požitků byla již zákonem ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n. uvedena v tak těsnou souvislost s nově provedenou úpravou a zvýšením aktivních požitků všeho státního zaměstnanectva, že obdobné použití její na zaměstnance soukromé, jakým byl manžel žalobkyně, by vyžadovalo zvláštních předpisů, jež nebyly vydány. Osmdesátiprocentní zvýšení statutární vdovské pense, jehož se žalobkyně domáhá a jež odvolací soud také přisoudil, bylo článkem I. citovaného zákona čís. 99/1921 zrušeno, nové vyměření vdovských pensí bylo uvedeno v poměr se zatím nastalým zvýšením aktivních požitků. Drahotní a nouzové přídavky, jež rovněž byly odvolacím soudem podle žalobního návrhu přisouzeny, byly rovněž celou řadou zákonů nově upraveny arci opět jen pro zaměstnance státu a podniků a fondů státem spravovaných. Dlužno konečně také uvážiti, že náklady zvýšených pensí u státních zaměstnanců jsou hrazeny jednak zvýšeným pensijním příspěvkem zaměstnanců samých, jednak státní pokladnou, že však není právního důvodu a nebylo jistě úmyslem zákona, aby stát sám nesl zvýšené náklady pensijní u osob, které po svou celou služební dobu byli zaměstnáni u soukromého podnikatele a mimo se-

státněný železniční podnik, zvláště když podle nařízení ze dne 4. května 1920, čís. 342 sb. z. a n. a zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. náklady drahotních přídavků k důchodům soukromých pojištěnců byly uloženy výslovně zaměstnavatelům. Že přes uvedený zřejmý svůj smysl doslov Šu 3 zákona ze dne 3. března 1921, čís. 99 sb. z. a n. činí novou úpravu odpočivných a zaopatřovacích požitků závislou nikoliv na skutečném služebním poměru zaměstnance, nýbrž na jeho členství u pensijních ústavů sestátněných drah, vysvětluje se dostatečně tím, že pravidelně toto členství omezuje se jen na zaměstnance, převzaté se sestátněným podnikem. Na ojedinělé případy, kdy členy takového ústavu byli a jsou také zaměstnanci nepřevzatí, zákon nevzpomněl, a nepotřeboval se ostatně o nich již z toho důvodu zmiňovati, poněvadž se na ně vztahují zákony jiné. První soud nepřiznal žalobkyni požadované zvýšení pense podle norem platných pro státní zaměstnance, nepřiznal jí však ani zvýšení podle norem platných pro zaměstnance soukromé a zamítl žalobu, poněvadž prý žalobkyně ve sporu přídavku dle Šu 8 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. nepožadovala. Žalobkyně vytkla v odvolání právem tomuto zjištění rozpor se spisy, neboť ani žaloba ani ostatní přednes žalobkyně v první stolici neopírají žalobního návrhu vůbec o žádnou určitou právní normu, a ponechávají tedy právnímu posouzení soudu, zdali pokud a kterými zákonnými předpisy jest požadované zvýšení pense odůvodněno. Tak rozuměla předmětu žaloby i strana žalovaná a zabývala se proto v žalobní odpovědi otázkou, zdali se nařízení ze dne 4. května 1920, čís. 342 sb. z. a n. a zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. vztahují na žalobkyni. Jejím mínění, že se jich žalobkyně v této rozepři nemůže dovolávati, poněvadž podle nich nehradí náklad na přídavky, jimi stanovené, nositel pojištění, nýbrž zaměstnavatelé, nelze přisvědčiti. Sluší rozeznávati, kdo jest povinen k výplatě přídavků a kdo hradí jejich náklad. Žalobkyně může se výplaty domáhat jen od strany, již jest výplata zákonem uložena, a touto stranou jest i dle Šu 7 nařízení čís. 342/1920 i dle Šu 8 zák. čís. 299/1921 nositel pensijního pojištění, tedy erár jako právní nástupce pensijního ústavu Duchcovsko-Podmokelské dráhy. Zda společnost této dráhy jest jako zaměstnavatelka povinna eráru vyplacené přídavky nahraditi, jest otázkou jinou, jež nenáleží do rámce tohoto sporu.

Čís. 3647.

Stát ručí (na Slovensku) za škodu, jeho orgány způsobenou, za jistých dalších předpokladů jen pod tou podmínkou, že orgán jeho způsobil škodu u výkonu své služby nebo úřadu. Zákonem ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., nebyla vyslovena zodpovědnost státu za škodu výkonem veřejné moci.

(Rozh. ze dne 26. března 1924, Rv I 1732/23.)

Žalobce tvrdě, že mu v době převratové zásahem vojska na Slovensku byla způsobena škoda, domáhal se náhrady na eráru žalobou za-